

KOMMUNLEDNINGSKONTORET
Marie Björkman

Socialnämnden 2015-11-18

Avveckling av ledsagarservice och avlösarservice enligt LSS i kommunal regi

Sammanfattning

Enheten för personlig assistans är det kommunala alternativet för utförande av ledsagarservice och avlösarservice enligt LSS. Enheten utför även insatsen personlig assistans i kommunal regi.

Enheten för personlig assistans har under flera år redovisat ekonomiska underskott. För år 2015 prognostiseras underskottet till -4,3 mnkr. Det är mycket lite som talar för att enheten genom att vidta ytterligare åtgärder kan nå ekonomisk balans. Socialnämnden föreslås därför vid sammanträde den 18 november 2015 besluta att upphandla utförandet av personlig assistans i kommunal regi genom en så kallad entreprenadupphandling enligt lag (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU (dnr. 2015/143-72).

Upphandlingen har avgränsats till att omfatta endast personlig assistans. Den återstående delen som omfattar ledsagning och avlösning bedöms vara för liten för att på ett effektivt och ekonomiskt försvarbart sätt fortsätta driva i egen regi. Istället föreslås att denna del av verksamheten avvecklas. De brukare som berörs kommer att erbjudas att välja någon av de utförare som ingår i kommunens befintliga valfrihetsystem.

De medarbetare som berörs är samtliga anställda enligt det så kallade PAN-avtalet. Det innebär bland annat att uppsägningstiden är en månad samt att de inte omfattas av företrädesrätt enligt LAS.

Avvecklingen kommer att ske i nära samverkan med berörda parter.

Socialnämndens målsättning är att samtliga brukare ska ha valt en ny utförare under det första kvartalet år 2016.

Förslag till beslut

Socialnämndens föreslår kommunfullmäktige besluta:

Kommunfullmäktige beslutar att avveckla utförandet av ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS samt avlösarservice enligt 9 § 5 LSS i kommunal regi.

Ärendet

Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) trädde i kraft år 1994. Lagen ger under vissa förutsättningar den som tillhör lagens personkrets rätt till tio specifika insatser, däribland ledsagarservice och avlösarservice.

Ledsagarservice ges med stöd av 9 § 3 LSS. Insatsen lämnas som ett led i strävan att underlätta för den enskilde att ha kontakter med andra, bryta isolering och kunna delta aktivt i samhällslivet.

Insatsen *avlösarservice* beviljas med stöd av 9 § 5 LSS. Insatsen innebär att den som är närstående till en person som tillhör LSS personkrets får avlösning i omsorgssituationen, vanligtvis i hemmet.

I Täby kommun är enheten för personlig assistans det kommunala alternativet för utförande av ledsagarservice och avlösarservice enligt LSS. Enheten utför även insatsen personlig assistans i kommunal regi.

I oktober 2015 var enheten för personlig assistans utförare av ledsagarservice åt 43 brukare samt av avlösarservice åt 31 brukare (En brukare kan ha beslut om båda insatserna).

Förslag att avveckla avlösarservice och ledsagarservice i kommunal regi

Enheten för personlig assistans har under flera år redovisat ekonomiska underskott. För år 2015 prognostiseras underskottet till -4,3 mnkr. Det är mycket lite som talar för att enheten genom att vidta åtgärder kan nå ekonomisk balans. Även om de prognostiserade underskotten skulle minska, så kvarstår de ackumulerade underskottet, som för år 2015 uppgår till 11,8 mnkr.

Kravet att uppnå ekonomisk balans i kombination med enhetens aktuella prognoser på kort och lång sikt samt begränsade förutsättningar att komma tillrätta med underskottet innebär sammantaget att enheten för personlig

assistans inte längre kan drivas på nuvarande sätt. Därför föreslås socialnämnden vid sammanträde den 18 november 2015 besluta att upphandla utförandet av personlig assistans i kommunal regi genom en så kallad entreprenadupphandling enligt lag (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU (dnr. 2015/143-72).

Upphandlingen har avgränsats till att omfatta endast personlig assistans. Den återstående delen som omfattar ledsagning och avlösning, bedöms vara för liten för att på ett effektivt och ekonomiskt försvarbart sätt fortsätta drivas i egen regi. Istället föreslås att denna del av verksamheten avvecklas och att brukare får välja utförare som ingår i valfrihetssystemet.

Konsekvenser för brukare

Lag (2008:962) om valfrihetssystem, LOV, tillämpas inom en rad områden i kommunen, t ex hemtjänst enligt socialtjänstlagen (2001:453) SoL och daglig verksamhet enligt LSS. Det innebär att utförare löpande kan ansöka om att ingå i valfrihetssystemet. Om de uppfyller kraven som kommunen ställer, godkänns de och blir valbara. Samtliga utförare inom valfrihetssystemet omfattas av samma villkor, och ersättningen är densamma oavsett regiform.

LOV tillämpas även för insatserna ledsagarservice och avlösarservice. Det innebär att det för närvarande finns tre privata utförare godkända av kommunen som brukaren kan välja mellan. Brukaren har för övrigt rätt att när som helst byta utförare.

De brukare som berörs av avvecklingen kommer att erbjudas att välja om inom ramen för valfrihetssystemet. Det kan innebära att brukare får byta personal.

Konsekvenser för medarbetare

Cirka 45 medarbetare är anställda som ledsagare och/eller avlösare. Av dessa är nio så kallade anhörganställda, d.v.s. de lever i hushållsgemenskap med den som får insatsen.

Då ledsagning och avlösning föreslås avvecklas, kommer det inte att vara aktuellt med någon verksamhetsövergång som tillämpas vid entreprenadupphandling och innebär att personal erbjuds att gå över till den nya utföraren.

Majoriteten av dem som arbetar som ledsagare/avlösare är anställda enligt det så kallade PAN-avtalet. Detta avtal reglerar anställning av personliga assistenter m fl. som anställts på anmodan av den enskilde brukaren, d v s utan (i det här fallet) inblandning av kommunen, eller är anställd som anhörigvårdare.

När hemtjänsten i kommunal regi avvecklades år 2012, uppstod avvecklingskostnader. Framför allt handlade det om att en stor andel av berörda medarbetare var tillsvidareanställda med lång anställningstid, vilket bl.a. påverkade rätt till återanställning och uppsägningstider.

För dem som är anställda enligt PAN-avtalet gäller andra villkor. Uppsägningstiden är fastställd till en månad då vårduppdraget upphör eller då arbetsgivaren har skäl att bringa anställningen att upphöra (14 §). Den som är anställd enligt PAN-avtalet omfattas får inte tillgodoräkna sig anställningstid och har inte rätt till återanställning enligt lag (1982:80) om anställningsskydd (LAS). Dessa omständigheter kommer att påverka kommunens kostnader för att avveckla verksamheten.

Genomförande

Socialnämndens målsättning är att samtliga brukare ska ha valt en ny utförare under det första kvartalet år 2016. Omvalet kommer att ske i nära samverkan mellan berörda brukare, anhöriga, avdelning funktionsnedsättning och i förekommande fall aktuella utförare.

Vad gäller berörda medarbetare, är målsättningen att så långt det är möjligt underlätta eventuella byten till ny arbetsgivare.

Ekonomiska aspekter

Avvecklingen bedöms inte medföra några omfattande avvecklingskostnader. Avdelning funktionshinderomsorg kommer under en övergångsperiod att få visst merarbete i och med brukarnas omval. Kommunen behåller i egenskap av beställare kostnadsansvaret för insatserna, som kommer att ersättas på samma sätt som nu, d.v.s. med en fastställd peng.

Claes Lagergren
Socialchef

Marie Bildhjerd
Avdelningschef